

JEWISH MUSEUM IN PRAGUE

המוזיאון היהודי בפראג

Zpravodaj

1 2018

KRÁTKODOBÉ VÝSTAVY

„Můj šálek Kafky...“ kresby, grafika a obrazy Jiřího Slívy

Ve středu 21. února 2018 proběhla v muzejní Galerii Roberta Guttmanna vernisáž výstavy grafika a ilustrátora Jiřího Slívy. Výstava představuje řadu kreseb, barevných litografií, leptů, pastelů a několik olejomalb na umělcova oblíbená témata – Franz Kafka, Sigmund Freud, Golem, židovské zvyky a symboly, biblické motivy, jakož i další práce inspirované díly židovských spisovatelů. Jiří Slíva se po léta zabývá židovským humorem a ilustrováním děl Franze Kafky. Koncem roku 2017 vyšla v Nakladatelství Franze Kafky autorská kniha, zahrnující Slívovy hlavní výtvarné práce inspirované osobností Franze Kafky, nazvaná "My Cup of Kafka" (Můj šálek Kafky), jejichž výběr je zastoupen na výstavě. Výstava dále představí výběr ilustrací z knih česko-izraelské spisovatelky Ruth Bondyové, které jsou věnovány jazyku, jménům a zvláštním výrazům českých Židů. Dalšími oblíbenými tématy Jiřího Slívy jsou variace na prostředí kaváren a každodenního života, které jsou výrazně ovlivněny absurdním humorem, jeho láskou k jazzu, vínu a tanci. Výstavu můžete zhlédnout v Galerii Roberta Guttmanna po celý rok 2018.

Nadání je touha: Friedl Dicker-Brandeis a výtvarný vzdělávací experiment

Výstava, již uspořádalo Rakouské kulturní fórum v Praze ve spolupráci s Židovským muzeem v Praze, byla věnována výjimečnému uměleckému a pedagogickému odkazu Friedl Dicker-Brandeis (1899-1944), všestranné představitelky meziválečné středoevropské avantgardy. Návštěvníci se mohli do 13. dubna 2018 seznámit s její usilovnou pedagogickou prací v extrémních podmínkách tranzitního nacistického koncentračního tábora – ghetta Terezín. Terezínský výukový experiment nepřestává navzdory tragickým okolnostem fascinovat nejen svou komplexitou, ale též využitelností v rámci současného systému vzdělávání.

Motýla jsem tu neviděl: Kresby terezínských dětí na výstavě v Římě

S ukázkami výsledku pedagogické práce Friedl Dicker-Brandeis z dochovaného souboru téměř čtyř a půl tisíce dětských kreseb z ghetta Terezín se prostřednictvím nové putovní výstavy Židovského muzea v Praze v lednu 2018 seznámilo italské publikum. Výstava pod názvem *Motýla jsem tu neviděl: Kresby dětí z terezínského ghetta* přibližuje široké veřejnosti prostřednictvím dochovaných dětských kreseb svět těch nejmenších, kteří se stali během druhé světové války vězni v terezínském ghettu. Výstava byla slavnostně představena v římské opeře za účasti J. E. JUDr. Pavla Vošalíka, velvyslance České republiky při Svatém stolci. U příležitosti Mezinárodního dne památky obětí holocaustu 27. ledna 2018 zhlédla výstavu a představení dětské opery *Brundibár* v Teatro Palladium řada významných osobností, mezi nimiž byla i předsedkyně římské židovské obce Ruth Dureghello.

Abstraktní barevná kompozice, autor neznámý, Terezín 1943-44. (c) ŽMP

VÝBĚR Z PRAŽSKÝCH KULTURNÍCH AKCÍ A PŘEDNÁŠEK

Vzpomínka na Zuzanu Růžičkovou

Židovské muzeum v Praze si hned dvěma pořady připomnělo nedožitě narozeniny statečné vychovatelky v terezínském rodinném táboře v Osvětimi-Birkenau, jedné z nejvýznamnějších světových cembalistek a vynikající hudební

pedagožky pražské Akademie múzických umění prof. Zuzany Růžičkové. V pozdním odpoledni 14. ledna na Zuzanu Růžičkovou zavzpomínali její žáci a blízcí přátelé: nedávno zesnulá dlouholetá předsedkyně Terezínské iniciativy Dagmar Lieblová, violoncellista Bohuslav Pavlas, varhaník Václav Peter, tajemník Federace židovských obcí v ČR Tomáš Kraus a cembalistka Giedrė Lukšaitė-Mrázková, v jejímž podání zazněly ukázky z díla J. S. Bacha. Večer pak proběhl koncert jednoho z posledních žáků prof. Zuzany Růžičkové, vynikajícího iránsko-amerického cembalisty Mahana Esfahaniho. Během koncertu zazněla díla J. S. Bacha, životního partnera a manžela Zuzany Růžičkové V. Kalabise a finské skladatelky K. Saariaho. Hostem Mahana Esfahaniho byl violoncellista Tomáš Jamník.

Vím, co se stalo: pocta paní Dagmar Lieblové

Od 19. ledna do 15. března 2018 probíhal v souvislosti s Mezinárodním dnem památky obětí holocaustu v Oddělení pro vzdělávání a kulturu Židovského muzea v Praze program s názvem *Vím, co se stalo*, věnovaný vzpomínce na oběti druhé světové války. Během projektu měli studenti příležitost setkat se při moderované besedě s některým z pamětníků, navštívit Pinkasovu synagogu, kde společně uctili památku židovských obětí holocaustu z Protektorátu Čechy a Morava, a následně se seznámit s rozsáhlým kulturním životem v Terezíně. Samotný závěrečný workshop měl žákům poskytnout především inspiraci a motivaci k vytvoření soutěžních příspěvků, z nichž nejlepší budou oceněny, a následně také vystaveny v prostorách OVK. Největší dík patří v tomto případě Terezínské iniciativě a především paní Dagmar Lieblové, která tento projekt společně s týmem OVK iniciovala, dále také Asafovi Auerbachovi, Bohunce Havránkové, Doris Grozdanovičové, Evelíně Merové, Helze Hoškové-Weissové, Janě Dubové, Růžence Blechové a Tomanu Brodovi, již během dvou měsíců o svém životě a událostech holocaustu diskutovali s přibližně 650 studenty z téměř třiceti základních a středních škol z celé České republiky.

Paní Dagmar Lieblová při debatě se studenty

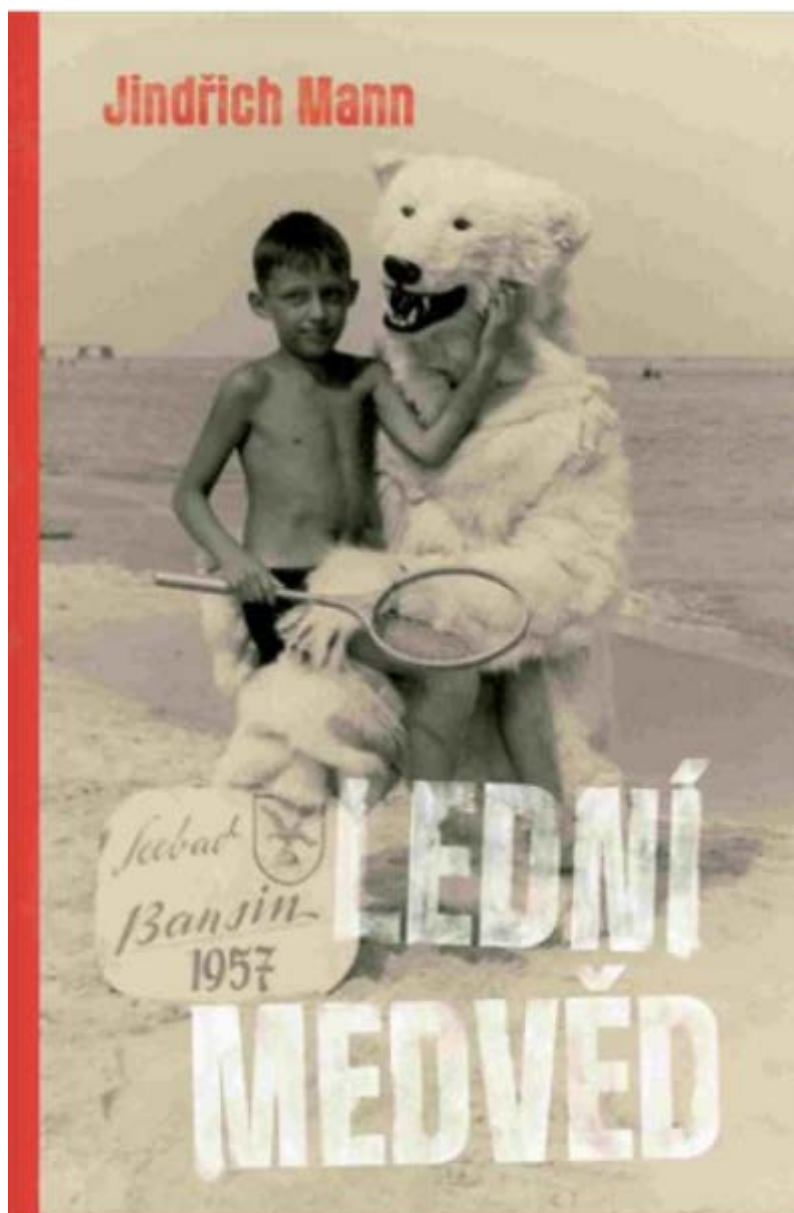
Slavnostní koncert ve Španělské synagoze

Při příležitosti Mezinárodního dne památky obětí holocaustu a předcházení zločinům proti lidskosti uspořádalo Židovské muzeum v Praze 25. ledna 2018 ve spolupráci s Židovskou obcí v Praze a Nadačním fondem obětí holocaustu již tradiční slavnostní koncert. Úvodní slovo pronesli Jan Munk, předseda Židovské obce v Praze, a Leo Pavlát, ředitel Židovského muzea v Praze. Na koncertě zazněly skladby Henryho Purcella, Joaquína Rodriga, Maurice Ravela, Manuela de Fally a George Gershwin v podání Pražského kytarového kvarteta.

Lední medvěd

Ve středu 21. února představil v Maiselově synagoze svou novou knihu *Lední medvěd* spisovatel Jindřich Mann, který se narodil do rodiny s velkou literární tradicí. Jeho otcem byl Ludvík Aškenazy a dědečkem z matčiny strany Heinrich Mann. Večer se konal ve spolupráci s *Pražským literárním domem autorů německého jazyka*..

Zmizelé tóny jidiš tanga / Pocta polským Spravedlivým

Pořad Zmizelé tóny jidiš tanga / Pocta polským Spravedlivým přinesl 20. března jedinečný hudební večer polsko-izraelské zpěvačky Olgy Avigail Mielezczuk a připomněl inspirativní kulturu polských Židů zmizelou ve víru 2. světové války. Válečné Polsko mělo vedle silného antisemitismu i své hrdiny. Koncert byl poctou těm, kteří projevili v těžké době osobní statečnost a dokázali pomoci lidem v nouzi.

Vyhlášení výsledků soutěže DANIEL

Dne 21. března 2018 se uskutečnilo v Oddělení pro vzdělávacího a kulturu Židovského muzea v Praze vyhlášení vítězů 15. ročníku soutěže Daniel. Setkání zahájila za Národní institut pro další vzdělávání Mgr. Irena Hošková a za Židovské muzeum v Praze Mgr. Zuzana Pavlovská. Soutěž se uskutečnila pod záštitou biskupa Václava Malého a Mgr. Daniela Hermana.

Celé setkání se neslo v důstojném duchu reflektujícím tragédii, kterou nelze přejít mlčky. Snad všech se dotkla výzva Daniela Hermana, v níž apeloval na lidskost a nezbytnost zachovat si vnitřní integritu i v sebetěžších historických a životních okamžicích.

Po krátkém čtení ze tří vybraných soutěžních literárních děl bylo oceněno sedm prací v literární části soutěže, 2 práce v části historické a 3 práce v části fotografie. Zároveň bylo rozdáno 5 čestných uznání za další příspěvky do literární části soutěže.

Po vyhlášení vítězů následovala beseda s pamětnicí holocaustu paní Růženou Blechovou. Pro zájemce byla připravena i prohlídka Židovským Městem.

ZVEME VÁS DO MAISELOVY SYNAGOGY

Středa 2. 5. v 19h: Ensemble Frizzante / Poezie ve vokální hudbě

Koncert stejnojmenného vokálního kvinteta, během něhož zazní skladby autorů od renesance až po současnost. Mezi jinými písně Johna Dowlanda (1562–1626), Alexandra Zemlinského (1871–1942), Viktora Merze (1839–1904), Gideona Kleina (1919–1945), Paula Hindemitha (1895–1963) a Hannse Eislera (1898–1962).

Úterý 5. 6. v 19h: Bennewitzovo kvarteto

Koncert jednoho z předních českých smyčcových kvartet. Na programu koncertu jsou tři smyčcové kvartety Josepha Haydna (1732–1809), *Téma a variace pro smyčcové kvarteto* Hanse Krásy (1899–1944) a *Smyčcový kvartet č. 3* Viktora Ullmanna.

Vstupenky na koncerty je možno zakoupit v předprodeji v Maiselově synagoze, v Informačním a rezervačním centru ŽMP (Maiselova 15, Praha 1), v sítích Ticket Art a Via Musica a prostřednictvím webových stránek muzea, které uvádějí i kompletní program koncertu. *Vstupné 230 Kč / 150 Kč.*

Koncerty v Maiselově synagoze se konají s podporou hlavního města Prahy.

Hudební skladatel Gideon Klein (1919–1945). Foto © ŽMP

POZVÁNKA NA NEDĚLNÍ DĚTSKÉ DÍLNY

13. 5. Lvíček Arje peče chalu (šabatový chléb)

Lvíček Arje vás zve na oslavu svátku Šabat. Děti si připraví šabatovou hostinu, upečou chaly – šabatové chleby, zapálí šabatové svíčky, zazpívají písničku na uvítání Šabatu a prožijí jeho atmosféru. Prohlídka: Maiselova synagoga.

10. 6. Lvíček Arje jede do Jeruzaléma

Lvíček Arje společně s králem Davidem provede děti uličkami Jeruzaléma, seznámí je s jeho historií a památkami. Děti si vytvoří mapu města, pohled, ochutnají tradiční pokrmy a na závěr si zazpívají písničku. Prohlídka: Jeruzalémská synagoga.

Začátek vždy ve 14 h. Místo konání: Oddělení pro vzdělávání a kulturu ŽMP, Maiselova 15, Praha 1 (přízemí). Jednotné vstupné 50 Kč. Podrobnosti a přihlášovací formulář naleznete na stránce www.jewishmuseum.cz/program-a-vzdelavani/akce-pro-navstevniky/pro-rodice-s-detmi/.

Lvíček Arje vás zve na nedělní dílnu pro děti. Ilustrace (c) Hana Klímová

DALŠÍ ZPRÁVY Z MUZEA

Pohřešovaný vzácný tisk se vrátil do Židovského muzea v Praze

Společné úsilí Židovského muzea v Praze a newyorské aukční síně Kestenbaum & Company se zakončilo v lednu 2018 úspěšnou restitucí vzácného tisku ze 16. století, jenž v minulosti zmizel z knižní sbírky Židovského muzea v Praze. Jedná se o první vydání svazku Mikne Avram - Peculium Abra z pera italsko-židovského lékaře, gramatika, filozofa a překladatele Abrahama ben Meir de Balmese z roku 1523. Téměř 500 let stará vzácná kniha se vrátila do České republiky 16. ledna 2018, kdy ji řediteli Židovského muzea v Praze Leo Pavlátovi předal Daniel E. Kestenbaum, ředitel americké aukční síně Kestenbaum & Company, jež se zaměřuje na prodej západních i orientálních tisků a rukopisů. Akt restituce podpořily Conference on Jewish Material Claims Against Germany (Claims Conference) a World Jewish Restitution Organization (WJRO). Ředitel Claims Conference Wesley A. Fisher se předání knihy osobně zúčastnil.

(Zleva doprava) Leo Pavlát, Wesley A. Fisher a Daniel E. Kestenbaum

Židovské město osiřelo...

V Muzeu J. A. Komenského v Uherském Brodě proběhla 27. ledna 2018 přednáška odbornice na protižidovskou politiku na území říše a protektorátu a kurátorky archivu dějin holocaustu Židovského muzea v Praze PhDr. Jany Šplíchalové "Židovské město osiřelo. Deportace a osudy židovského obyvatelstva ze shromaždiště v Uherském Brodě". Přednášku s obrazovou projekcí archivních fotografií uspořádanou jako připomínka výročí židovského transportu z Uherského Brodu (27. 1. 1943) navštívilo více než osmdesát zájemců o toto téma. Publikum se seznámilo s historií shromaždiště v Uherském Brodě od r. 1941 ve srovnání s dalšími shromaždišti a transporty na území dnešní České republiky. Z Uherského Brodu odešlo přes Terezín do Osvětimi celkem 2 838 osob, pocházejících také z politických okresů Uherské Hradiště, Kyjov, Hodonín, Vsetín, Zlín, Veselí nad Moravou a Hodonín. Datum příjezdu do osvětimského vyhlazovacího tábora (1. 2. 1943) je u řady deportovaných pak uváděno jako datum úmrtí, neboť zahynuli vzápětí ve zdejších plynových komorách (do transportu nebyli zařazeni pouze někteří Židé ze smíšených manželství). Ze všech tehdy deportovaných osob přežilo Osvětim jen 35. Po osvobození Osvětimi (27. 1. 1945) a skončení války se jim podařilo vrátit zpět.

Záznam přednášky můžete zhlédnout na <https://youtu.be/muyGO82sQhg>.

PhDr. Jana Šplíchalová během přednášky v Uherském Brodě

Židovské muzeum v Praze a Terezínská iniciativa uctily památku českých a moravských Židů z terezínského rodinného tábora zavražděných v březnu 1944

V noci z 8. na 9. března 1944 bylo v plynových komorách Osvětimi-Birkenau zavražděno 3792 českých a moravských Židů. Tehdy došlo k největší jednorázové vraždě československých občanů za druhé světové války. Tragické výročí jsme si připomněli ranní tryznou, již v Památníku českých a moravských obětí šoa v Pinkasově synagoze 8. března v ranních hodinách uspořádala Terezínská iniciativa.

VÝZNAMNÉ NÁVŠTĚVY

Únor

V první únorový den navštívila muzeum skupina manželek diplomatů zahraničních misí. Návštěvu iniciovala manželka izraelského velvyslance paní Jill Brody Meron.

Historička šoa paní Annette Wieviorka navštívila expozice muzea 22. února 2018 v doprovodu ředitele Francouzského institutu v Praze a kulturního atašé francouzského velvyslanectví pana Luca Lévyho.

Annette Wieviorka s Lucem Lévyem v Pinkasově synagoze

Březen

V pondělí 26. března muzeum navštívila rodina předsedy Sněmovny reprezentantů amerického Kongresu Paula Ryana.

Rodina Paula Ryana

Vydává Židovské muzeum v Praze, U Staré školy 1, 110 01 Praha 1

www.jewishmuseum.cz

IČO 60459263

Bankovní spojení: Commerzbank, AG, Jugoslávská 1, 120 21 Praha 2

Účet pro vnitrostátní platby v Kč: 10426398/6200

Účet pro platby v EUR: 1042639, IBAN: CZ60 6200 0000 0000 1042 6398

Účet pro platby v USD: 1042639, IBAN: CZ22 6200 0001 0700 1042 6398 SWIFT CODE:
COBACZPXXXX Pro poskytování darů uvádějte variabilní symbol 1382002 MK ČR E16832

Redakce: Kateřina Honskusová

Fotografie: ŽMP, pokud není uvedeno jinak